

JABOK

PŘEDMĚT: SOCIOLOGIE

FORMA STUDIA: DENNÍ, 1. ROČNÍK

ZS/LS 2009/2010

VYUČUJÍCÍ: Mgr. Josef Bernard, e-mail: jos.bernard@seznam.cz, ICQ: 366176413

Sylabus kurzu:

- a) Co je sociologie
Sociologie jako specifický úhel pohledu na člověka a svět, sociologická imaginace, funkce sociologie pro sociální práci. Moderní společnost jako hlavní pole zájmu.
- b) Vývoj společnosti a kultury
preliterární společnosti, tradiční společnost, pojem moderní, industriální, informační, postmoderní, riziková společnost. Problematika ekonomického růstu a ekologického ohrožení, globalizace a její souvislosti.
- d) Sociální struktura
status, role, role set, konflikt rolí, skupiny (primární, sekundární, referenční), výzkum malých skupin, sociometrie, sociální instituce. Pojmy manifestní a latentní funkce, dysfunkce.
- f) Sociální stratifikace, nerovnost
rozdělení společnosti a jeho různé formy, problém meritokracie, sociální mobilita, mobilitní kanály, formy kapitálu, chudoba a její měření, sociální inkluze a exkluze
- g) Sociální deviace
normy, hodnoty, sociální kontrola, teorie deviantního jednání, nápravná zařízení
- h) Rodina a gender
vývoj rodiny, její funkce a změny v moderní společnosti, netradiční formy soužití, rodičovství, vývojové fáze rodiny, rozvodovost, optika gender, genderové rozdíly a nerovnosti.
- i) Média
vývoj, mediální komunikace, vliv médií, média a násilí, média a mládež, mediální kompetence, veřejné mínění, zpravodajství
- j) Náboženství
náboženství jako sociální fenomén, vývoj, funkce náboženství, současná situace ve světě, sekularizace, sekty, analýza situace v ČR

- k) Národnost, menšina, integrace
národnost, menšina, etnikum, interetnické vztahy, moderní migrační pohyby, asimilace, integrace, segregace, rasismus
- l) Politika, občanská společnost
sociologické pojetí moci, legalita, legálnost, Weberův pojem panství, typy státního zřízení, demokracie a její formy, občanská společnost, třetí sektor, veřejnost
- m) Výchova, školství
životní etapy, přístup ke vzdělání, školství a sociální nerovnost, školské systémy, problematika skrytého kurikula, profese učitele

LITERATURA:

Obecné učebnice:

A. Giddens: Sociologie, Argo, Praha 1999

R. Havlík: Úvod do sociologie, Karolinum, Praha 1997

J. Buriánek: Sociologie, Fortuna, Praha 2003

J. Keller: Úvod do sociologie, SLON, Praha 2004

O specializovaných učebnicích a monografiích budu informovat v průběhu kurzu.

Požadavky pro zápočet:

odevzdat resumé jednoho ze zadaných textů (max. 1NS = 1800 úhozů)

1. text: Keller, J.: „Společnost zdvořilých byrokratů.“ in: *Nedomyšlená společnost*. Doplněk, 1992.
2. text: Beck, U.: „Já jsem já: o izolovanosti, společném životě a konfliktech mužů a žen v rámci rodiny i mimo ni.“ in: *Riziková společnost*. SLON, 2004. Str. 161-204.
3. text: Nešpor, Z. R.: „Ústřední vývojové trendy současné české religiozity.“ In: *Jaká víra? Současná česká religiozita/spiritualita v pohledu kvalitativní sociologie náboženství*, Sociologický Ústav AVČR, 2004

odevzdání vybraného textu: do 07. 12. 2008 (odevzdávárna s názvem: **resume**)

Ke zkoušce:

písemná práce na zadané téma – rozsah cca 3-5 NS
ústní zkouška spojená s obhajobou písemné práce
(písemnou práci odevzdat do odevzdávány s názvem: **zaverečna práce**)

Témata písemných prací:

V písemné práci si studenti vyberou a zpracují jedno za zvolených témat:

1. Z. Bauman: Globalizace. Důsledky pro člověka
Popište nejdůležitější důsledky globalizace podle Baumana a zkuste s nimi polemizovat.
2. G. Ritzer: McDonaldisace společnosti
Shrňte stručně Ritzerovu tezi o postupující McDonaldisaci společnosti, aplikujte ji na vlastních příkladech a zkuste najít protiargumenty.
3. J. Keller: Soumrak sociálního státu
Jak vidí Keller budoucnost sociálního státu a jaké vlivy na sociální stát považuje za podstatné?
4. T. Katrňák: Odsouzení k manuální práci. Vzdelanostní reprodukce v dělnické rodině.
Popište Katrňákovu tezi o tom, proč jsou šance dětí ze vzdělaných rodin o tolik větší než šance dětí z rodin s nižším vzděláním a pokuste se s ní polemizovat.
5. J. Mander: Čtyři důvody pro zrušení televize
Vyberte si jeden z Manderových důvodů a polemizujte s ním.
6. E. Kohák: Průvodce po demokracii
Co tvoří podle Koháka centrální prvky demokracie? Zkuste podle jeho tezí posoudit, nakolik je současná společnost demokratická.

Požadavky na zpracování písemné práce:

a: dodržovat standardy uvedené v Metodickém pokynu ke psaní semestrálních, ročníkových, absolventských a bakalářských prací, zejména co se týká práce s literaturou.

b: Práce musí být jasně strukturovaná s ohledem na zvolené téma:

- V úvodní části naznačit, proč si student vybral toto téma, které aspekty problematiky považuje za zajímavé a přínosné, specifikovat, z jakého úhlu pohledu se chce na problém podívat.

- V hlavní části stručně analyzovat zvolenou problematiku a na základě studia literatury nabídnout odpověď na položenou otázku. Zde nejde jen o reprodukci názorů jednotlivých autorů, ale o pokus o vyprofilování vlastního názoru.
- V závěru může být zvolená odpověď konfrontována s názory, které jí neodpovídají.